

From: Secretariaat <secretariaat@mensenrechten.nl>
Date: Wednesday, May 13, 2026, 5:52 PM
To: "postbus@eerstekamer.nl" <postbus@eerstekamer.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @mensenrechten.nl
Subject: Inbreng wetsvoorstel Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026

Attachments:

26-054-brief-eerste-kamer-debat-uitvoerings-en-implementatiewet-asiel-en-migratiepact-2026.pdf

U ontvangt niet vaak e-mail van secretariaat@mensenrechten.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte leden van de Commissie immigratie en asiel,

Op 19 mei behandelt u het wetsvoorstel Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026. Hierbij treft u de inbreng van het College voor de Rechten van de Mens aan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Secretariaat

Werkdagen: Dinsdag, Woensdag en Donderdag

**College voor
de Rechten
van de Mens**

030 888 38 88 (algemeen)
www.mensenrechten.nl

Meld je aan voor onze [maandelijkse nieuwsbrief](#)
Volg ons op [LinkedIn](#), [Mastodon](#), [Bluesky](#), [Instagram](#) en [YouTube](#)

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Commissie voor Immigratie & Asiel
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Postbus 16001
3500 DA Utrecht

Bezoekadres:
Kleinesingel 1-3
3572 CG Utrecht

Per e-mail: postbus@eerstekamer.nl

030 888 38 88
info@mensenrechten.nl
www.mensenrechten.nl

Datum

13 mei 2026

Ons kenmerk

2025/054/VZ/BO

Uw brief van

..

Uw kenmerk

..

Onderwerp Brief plenair debat Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026

Geachte leden van de Commissie immigratie en asiel,

Op 19 mei behandelt u het wetsvoorstel Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026. Het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) adviseerde de Tweede Kamer al eerder over dit wetsvoorstel¹. Na kennisname van de nota naar aanleiding van het verslag brengt het College enkele punten onder de aandacht van uw commissie met het oog op de plenaire behandeling in de Eerste Kamer.

Het College onderschrijft het belang van een zorgvuldige implementatie van het Asiel- en migratiepact 2026, waarbij fundamentele rechten in wetgeving en uitvoeringspraktijk voldoende gewaarborgd zijn.

Kinderen in bewaring

Het College constateert dat veel Europese en internationale toezichhoudende instanties grote aarzelingen hebben bij vrijheidsontneming van kinderen om verblijfsrechtelijke redenen. Zo heeft het CPT de Nederlandse regering opgeroepen om alles in het werk te stellen om te voorkomen dat kinderen in bewaring worden genomen.

¹ [Inbreng ten behoeve van verslag Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026 | College voor de Rechten van de Mens](#)

Bewaring is een maatregel die het Pact in dit kader toestaat. Dit is echter geen verplichting. De Terugkeerprocedureverordening draagt het Asielagentschap van de Europese Unie daarom op om richtsnoeren te ontwikkelen met betrekking tot alternatieven voor bewaring, die in het kader van een grensprocedure kunnen worden gebruikt. De inmiddels ontwikkelde Richtsnoeren noemen een combinatie van maatregelen, zoals een verplichte verblijfplaats in combinatie met een meldplicht, als alternatief voor bewaring tijdens de grensprocedure.

Het College benadrukt dat bewaring van kinderen om verblijfsrechtelijke redenen vanuit mensenrechtelijk perspectief slechts als uiterste maatregel kan worden toegepast en alleen indien dit in het belang van het kind is.

In de nota naar aanleiding van het verslag stelt de regering dat de huidige praktijk zal worden voortgezet en in de memorie van toelichting wordt verwezen naar de positieve evaluatie van de voorzieningen in Justitieel Complex Zeist. Het College tekent hierbij aan dat deze – tot op zekere hoogte positieve – evaluatie niet los kan worden gezien van de huidige praktijk, waarbij bewaring in Zeist niet langer dan twee weken duurt en alleen als laatste redmiddel wordt ingezet. De periode van bewaring aan de grens daarentegen mag volgens het Pact in totaal 25 weken duren. Uit de evaluatie blijkt niet dat de voorzieningen in Justitieel Complex Zeist daarvoor geschikt zijn.

Het College roept daarom op om aandacht te vragen voor:

- de duur, toepassing en proportionaliteit van bewaring van kinderen;
- nadere begrenzing en specificering van de gronden waarom kinderen in bewaring kunnen worden gesteld;
- de beschikbaarheid en toepassing van alternatieven voor bewaring;
- periodieke monitoring en evaluatie van het aantal kinderen dat in bewaring wordt gesteld, de duur daarvan en de gronden waarop dit gebeurt.

Uitvoerbaarheid en gevolgen voor lopende procedures

Uit de Nota naar aanleiding van het verslag blijkt onvoldoende dat bij inwerkingtreding voldoende capaciteit beschikbaar zal zijn om verdere druk op de IND, de rechtspraak en de advocatuur te voorkomen.

Daarnaast blijkt onvoldoende welke gevolgen de voorgestelde maatregelen zullen hebben voor mensen met langlopende procedures, in het bijzonder personen met subsidiaire bescherming die gezinshereniging aanvragen. Door de onmiddellijke toepassing van aanvullende voorwaarden voor nareis bestaat het risico dat gezinnen langer gescheiden blijven van elkaar. Daarnaast valt niet uit te sluiten dat verdere vertraging zal ontstaan door de juridische procedures die hierover kunnen worden gevoerd. Een concreet voorbeeld wordt geboden door de prejudiciële vragen die het Belgische Grondwettelijk Hof heeft gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de verenigbaarheid van een tweejarige wachttermijn met onder meer het non-discriminatiebeginsel.

Het College maakt zich zorgen over de mensenrechtelijke gevolgen van langdurige onzekerheid, langdurig verblijf in ondermaatse opvangvoorzieningen en langdurige scheiding van ouders en kinderen.

Het College roept uw Kamer op om eerst te verzekeren dat voldoende capaciteit bij de IND en de Rechtspraak beschikbaar is alvorens dergelijke maatregelen in werking treden. Daarbij wijst het College erop dat de wet ruimte biedt voor gedifferentieerde inwerkingtreding.

Daarnaast vraagt het College in het bijzonder aandacht voor:

- de gevolgen van capaciteitsproblemen voor mensen met lopende procedures;
- de specifieke positie van minderjarigen en gezinnen;
- een tijdige evaluatie van de gevolgen van de wet voor wacht- en doorlooptijden voor mensen met lopende aanvragen.

Afschaffing van de voornemenprocedure

Met de afschaffing van de voornemenprocedure verdwijnt een belangrijke wettelijke waarborg voor het recht om gehoord te worden. Hoewel de regering aangeeft dat juridische ondersteuning beschikbaar blijft, zijn deze waarborgen afhankelijk van lagere regelgeving en de uitvoeringspraktijk. Hoewel aangegeven wordt dat correcties en aanvullingen in beginsel mogelijk blijven, merkt het College op dat hiervan in bepaalde gevallen kan worden afgezien. Het College acht het daarom van belang dat wordt gemonitord in welke gevallen en met welke frequentie van deze mogelijkheid om hiervan af te zien gebruik wordt gemaakt, en welke gevolgen dit heeft voor de kwaliteit van besluitvorming.

Het College acht het verder van belang dat wordt gemonitord in hoeverre de afschaffing van de voornemenprocedure gevolgen heeft voor:

- de effectieve toegang tot rechtsbijstand;
- de belasting van de rechterlijke macht door eventuele verschuiving van geschilpunten naar de beroepsfase.

Toezicht

Het College blijft daarnaast aandacht vragen voor het ontbreken van expliciet onafhankelijk toezicht op de naleving van grondrechten binnen de terugkeergrensprocedure zoals blijkt uit artikel 10 van de Screeningverordening of artikel 43 lid 2 van de Asielgrensprocedure. Juist in deze fase kunnen personen langdurig worden geconfronteerd met vrijheidsbeperkende of vrijheidsontnemende maatregelen.

De aangewezen toezichthouders hebben niet automatisch de bevoegdheid om toe te zien op de naleving van de grondrechten tijdens de terugkeergrensprocedure, terwijl deze mensen het langst te maken hebben met een vrijheidsbeperkende of vrijheidsontnemende maatregel. De minister gaat in de Memorie van Toelichting niet in op het mandaat van het toezichtmechanisme en eventuele uitbreiding hiervan, ondanks de richtsnoeren hierover van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten.

Het College dringt er daarom op aan dat na 12-18 maanden wordt geëvalueerd of het bestaande toezichtmechanisme in de praktijk toereikend is en of aanpassing noodzakelijk is.

Daarnaast wordt in de Nota de conclusie niet gedeeld dat een wettelijke doorbreking van het medisch beroepsgeheim daarvoor noodzakelijk en proportioneel is.

Het College merkt in dit verband op dat effectieve identificatie van kwetsbaarheid binnen de screening- en asielgrensprocedures in belangrijke mate afhankelijk kan zijn van medische en psychische informatie. Dit geldt in het bijzonder voor minderjarigen, slachtoffers van foltering, mensenhandel of seksueel geweld en personen met ernstige psychische problematiek.

Het College acht nadere motivering wenselijk van het standpunt dat toegang tot relevante medische informatie voor het onafhankelijk toezichtmechanisme niet noodzakelijk of proportioneel zou zijn. Juist binnen deze procedures is een zorgvuldige beoordeling van kwetsbaarheid essentieel voor de bescherming van fundamentele rechten.

Tot slot

De uitvoerings- en implementatiewet is veelomvattend. In deze bijdrage is het College ingegaan op een aantal mensenrechtelijke consequenties van de wet. Een aantal van deze aspecten is eerder uitgebreider toegelicht in het wetgevingsadvies op de implementatiewet.² Deze bijdrage bevat geen uitputtende weergave van de wijze waarop de wet raakt aan fundamentele rechten. Het College zal de verdere uitvoering en implementatie van het pact nauwgezet volgen en wanneer opportuun aanvullend adviseren.

Voor nadere vragen of een toelichting kunt u contact opnemen met ^{5.1.2.e} senior politiek beleidsadviseur via ^{5.1.2.e} @mensenrechten.nl of ^{5.1.2.e}

Met vriendelijke groet,

^{5.1.2.e}

Rick Lawson
Voorzitter

² Wetgevingsadvies College voor de Rechten van de Mens, Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026, 16 februari 2025.